

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લીકેશન નંબર ૧૮૫૬/૨૦૧૫

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

એસ.ડી/-

=====

|    |                                                                                                                          |    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ૧  | શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?                                               | હા |
| ૨. | રિપોર્ટ્સને મોકલવું કે નહિ?                                                                                              | ના |
| ૩. | શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?                                                                        | ના |
| ૪. | શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે? | ના |

=====

ઉત્તર ગુજરાત વિજ કંપની લિમિટેડ અને ૧ અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ઉષાબેન મોતીલાલ પ્રજાપતિ અને ૧ સામાવાળા (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ – ૨ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી રોનિત જોય, M/S.

નાણાવટી એન્ડ કંપની તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે. એમ. શેઠ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ ને નોટિસની બવણી થયેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

તારીખ:૧૯/૦૨/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર વીજ કંપની તરફે મેસર્સ નાણાવટી એન્ડ કંપની વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી રોનિત જોય અને સામાવાળા તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે. એમ. શેઠને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. હાલની અરજીમાં, અરજદાર વીજ કંપનીએ અન્ય બાબતોની સાથે અરજ કરેલ

છે કે:

“૧૧(એ) લેબર કોર્ટ, પાલનપુરના ન્યાયાધીશ દ્વારા રેફરન્સ (એલ.પી.સી.) નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ ના એવોર્ડને ગેરકાયદેસર, મનસ્વી અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખામીયુક્ત હોવાના નાતે રદ અને સેટ અસાઈડ કરવા માટે મેન્ડામસની રિટ અથવા મેન્ડામસના સ્વરૂપમાં રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા મહેરબાની કરશો;”

૩. અરજદાર કંપની પાલનપુર ખાતેની વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા રેફરન્સ (એલસીપી) નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ ના એવોર્ડથી નારાજ છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન લેબર કોર્ટે સામાવાળા કંપનીના તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમને સેટ અસાઈડ કર્યો હતો, જેના દ્વારા કંપનીએ ક્રિમીનલ કેસમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા માંગણીદારને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા બાદ તેની સેવાઓનો અંત લાવ્યો હતો.

૪. વિદ્વાન લેબર કોર્ટે, વાદગ્રસ્ત એવોર્ડ દ્વારા, કંપનીને માંગણીદારને (જોકે તેને ફોજદારી કાર્યવાહીમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવેલ છે) પુનઃસ્થાપિત કરવા અને ૫૦% પાછલો પગાર ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૫. અરજદાર સદર એવોર્ડ અને નિર્દેશોથી નારાજ છે. જ્યાં સુધી સંબંધિત હકીકતોનો સંબંધ છે, હાલની અરજીના રેકૉર્ડ પરથી એ બાબત સામે આવી છે કે

હાલના સામાવાળા નં. ૧ (વિદ્વાન લેબર કોર્ટ સમક્ષના મૂળ માંગણીદાર) એ એવા કારણોસર ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કર્યો હતો કે સામાવાળા વીજ કંપનીએ તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમથી ગેરકાયદેસર રીતે તેની સેવાનો અંત લાવ્યો હતો અને તેની સેવાનો અંત લાવતા પહેલા કંપનીએ નિયત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું ન હતું અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પણ ઉલ્લંઘન કર્યું હતું.

પ.૧ યોગ્ય સરકારે સદર વિવાદને નિર્ણાયન માટે પાલનપુર ખાતેની વિદ્વાન લેબર કોર્ટમાં રેફર કર્યો હતો. વિદ્વાન લેબર કોર્ટ સદર રેફરન્સને રેફરન્સ (એલસીપી) નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ તરીકે રજીસ્ટર કર્યો હતો.

પ.૨ સદર કેસમાં, માંગણીદારે સ્ટેટમેન્ટ ઓફ ક્લેમ ફાઇલ કર્યું હતું, જેમાં તેણે આક્ષેપ કર્યો હતો કે તે સામાવાળા કંપનીમાં વર્ગ-૪ ની શ્રેણીના કર્મચારી તરીકે (છેલ્લા ૭ વર્ષથી પટાવાળા તરીકે) સેવા આપી રહી હતી અને તેનો પગાર દર મહિને રૂ. ૧૫,૦૦૦/- હતો. તેણે આક્ષેપ કર્યો હતો કે ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૮ માં, તે રજા પર ગઈ હતી કારણ કે તેણે તેના વતન જવાનું હતું જ્યાં તેની સગીર પુત્રી દ્વારા તેની (નામદાર માંગણીદાર) વિરુદ્ધ ફોજદારી મૌખિક ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હોવાના કારણોસર પોલીસ દ્વારા તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. જ્યારે તેની ધરપકડ કરવામાં આવી ત્યારે તેણે તેની રજા ૩ મહિના સુધી લંબાવવા માટે (ફિક્સ મેસેજ મારફતે) વિનંતી મોકલી હતી. તેની ધરપકડ બાદ, તેને ન્યાયિક અટકાયતમાં મોકલવામાં આવી હતી, ન્યાયિક અટકાયતનો

સમયગાળો તેણે જે રજા માટે અરજી રજૂ કરી હતી તે રજાના સમયગાળા કરતાં લંબાઈ ગયો હતો. એવું જણાય છે કે ફોજદારી કેસ રજીસ્ટર થયો હતો અને ત્યારબાદ સદર કેસ સેશન્સ કોર્ટમાં કમિટ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ તરીકે રજીસ્ટર કરવામાં આવ્યો હતો. માંગણીદાર સામેનો આરોપ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ અને ૩૫૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટેનો હતો. સદર સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ ની વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના નિષ્કર્ષ પર, અરજદારને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદાથી દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.

૫.૩ વિવિધ ફોરમ / કોર્ટો સાથેના કેટલાક પ્રયાસો પછી, સામાવાળા કંપની સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ માં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદાની નકલ મેળવી શકી. કંપનીને એ પણ જાણવા મળ્યું કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદા સામે, માંગણીદારે અપીલ દાખલ કરી હતી જે ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૩/૨૦૧૦ તરીકે રજીસ્ટર થઈ હતી અને વચગાળાના હુકમ દ્વારા, નામદાર હાઈકોર્ટે સજા મોકૂફ રાખી છે.

૫.૪ જ્યારે કંપનીને સદર દસ્તાવેજો (ચુકાદા અને હુકમોની નકલો) મળ્યા, ત્યારે કંપનીએ માર્ચ ૨૦૧૧ માં માંગણીદારને કારણ દર્શાવ નોટિસ જારી કરી, જેમાં કર્મચારી (માંગણીદાર) પાસે જવાબ માગવામાં આવ્યો કે વિદ્વાન ટ્રાયલ

કોર્ટ દ્વારા તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને તેની સેવાનો અંત શા માટે લાવવામાં ન આવે.

પ.પ એવું જણાય છે કે કર્મચારી, એટલે કે હાલના સામાવાળાએ તેનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો.

પ.ક જવાબ પર વિચારણા કર્યા પછી, કંપનીએ લાગુ પડતા સર્વિસ રૂલ્સ હેઠળની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમથી તેની સેવાનો અંત લાવ્યો.

પ.ગ સદર તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમથી નારાજ થઈને, કર્મચારીએ ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કર્યો જે નિર્ણયન માટે રેફર કરવામાં આવ્યો અને વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા રેફરન્સ (એલસીપી) નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ તરીકે રજીસ્ટર કરવામાં આવ્યો.

ક. આ તબક્કે, અન્ય કેટલીક સંબંધિત હકીકતો નોંધવા માટે સદર વિચલન જરૂરી છે.

ક.૧ ઉપર જણાવ્યા મુજબ, કર્મચારીના દવા અને આક્ષેપ મુજબ, તે તારીખ ૨૪.૨.૨૦૦૯ થી તેના વતન જવા માટે રજા પર ગઈ હતી. વિદ્વાન લેબર કોર્ટ

સમક્ષ તેણે આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેણે ૧૫ દિવસની રજા મેળવી હતી. જો કે, કંપનીના જણાવ્યા મુજબ, માંગણીદાર પૂર્વ જાણ વગર અથવા ઉપરી અધિકારી પાસેથી રજા મેળવ્યા વગર (રજાની પૂર્વ મંજૂરી અથવા સ્વીકૃતિ વગર) અને કોઈપણ જાણ વગર ફરજ પર ગેરહાજર રહી હતી.

૬.૨ માંગણીદારે વિદ્વાન લેબર કોર્ટ સમક્ષ તેના સ્ટેટમેન્ટ ઓફ કલેમમાં એવો પણ આક્ષેપ કર્યો હતો કે જ્યારે તેના વતનમાં (ઉત્તર પ્રદેશ) તેની ધરપકડ કરવામાં આવી ત્યારે તેણે રજા લંબાવવા માટે અરજી કરી હતી.

૬.૩ જ્યારે, કંપનીના જણાવ્યા મુજબ, તેણે રજા મેળવી ન હતી અને તેણે કંપનીને કાંઈપણ જણાવ્યું ન હતું અને તે બિનઅધિકૃત રીતે ગેરહાજર રહેવાનું ચાલુ રાખતી હોવાથી, કંપનીએ તેના સ્થાનિક સરનામે તેમજ તેના વતનના સરનામે કેટલીક નોટિસો જારી કરી હતી.

૬.૪ કંપનીના જણાવ્યા મુજબ, માંગણીદારે કોઈ જવાબ આપ્યો ન હતો અને સૂચનાઓ અને નોટિસ પછી પણ ફરજ પર હાજર થઈ ન હતી, પરવાનગી વગર ગેરહાજર રહેવા બદલ તારીખ ૮.૪.૨૦૧૦ ના રોજ ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હતી.

૬.૫ ચાર્જશીટ માંગણીદારને તેના સ્થાનિક સરનામે (પાલનપુર) તેમજ તેના

વતનના સરનામે (ઉત્તર પ્રદેશ) મોકલવામાં આવી હતી. સદર ટપાલ બજવણી થયા વગર પરત આવી હતી.

૬.૬ કંપનીના જણાવ્યા મુજબ, આવી પરિસ્થિતિઓમાં, તેણે તારીખ ૪.૫.૨૦૧૦ અને ૫.૫.૨૦૧૦ ના રોજ બે સ્થાનિક વર્તમાનપત્રોમાં નોટિસ પ્રકાશિત કરીને જાહેર નોટિસ જારી કરી હતી અને માંગણીદારને ૧૫ દિવસના સમયગાળામાં ફરજ પર હાજર થવા જણાવ્યું હતું.

૬.૭ એવું જણાય છે કે સદર નોટિસના પ્રકાશન પર, માંગણીદાર તારીખ ૧૪.૫.૨૦૧૦ ના રોજ ફરજ પર હાજર થઈ હતી. કંપનીએ રજા વગર ગેરહાજર રહેવા માટે સ્પષ્ટીકરણ માગ્યું હતું અને માંગણીદારને કારણો અને પરિસ્થિતિઓ દર્શાવતું એક્ઝિડેવિટ ફાઈલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૬.૮ એ આ તબક્કે હતું કે માંગણીદારે, પ્રથમ વખત, તેના એક્ઝિડેવિટ મારફતે, તેની સગીર પુત્રી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ વિશે અને તેની ધરપકડ વિશે અને તેને લાંબા સમય સુધી ન્યાયિક અટકાયતમાં મોકલવામાં આવી હતી તે વિશે કંપનીને જાણ કરી હતી. માંગણીદારે, જોકે, ફોજદારી કેસ વિશેની વિગતોનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો.

૬.૯ આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, તારીખ ૨૧.૬.૨૦૧૦ ના રોજ, કંપનીએ બિનઅધિકૃત

ગેરહાજરી વિશેની વિગતો તેમજ સંબંધિત દસ્તાવેજો માગ્યા.

૬.૧૦ એવું જણાય છે કે માંગણીદાર સંબંધિત વિગતો પૂરી પાડવામાં નિષ્ફળ રહી અને તેથી, અરજદાર કંપનીએ લખનૌ ખાતેની વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સાથે અને ત્યારબાદ નામદાર હાઇકોર્ટ સાથે આ બાબતે આગળ વધવું પડ્યું. કેટલાક પ્રયાસો પછી, અરજદાર કંપનીને નામદાર હાઇકોર્ટની રજિસ્ટ્રીમાંથી સામગ્રી મળી. ત્યારબાદ, તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો.

૬.૧૧ માંગણીદારે તેનું સ્ટેટમેન્ટ ઓફ કલેમ ફાઇલ કર્યા પછી, સામાવાળા કંપનીએ જવાબ ફાઇલ કર્યો, જેમાં કંપનીએ ઉપર જણાવેલ હકીકતો અને વિગતો વર્ણવી.

૬.૧૨ વિદ્વાન લેબર કોર્ટે, એવા અનુમાન પર કે નામદાર હાઇકોર્ટે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી સજા મોકૂફ રાખી છે, વાદગ્રસ્ત એવોર્ડ પસાર કર્યો અને માંગણીદારને તેની મૂળ જગ્યાએ સેવાની નિરંતરતા અને ૫૦% પાછલા પગાર સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાના કંપનીને નિર્દેશ સાથે તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમને સેટ અસાઇડ કર્યો.

૭. આ હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિમાં, કંપનીના વિદ્વાન એડવોકેટે વાદગ્રસ્ત એવોર્ડ પર પ્રહાર કર્યો. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટે રજૂઆત કરી હતી કે માંગણીદારને

વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવી છે અને તેથી, કંપનીએ લાગુ પડતા સર્વિસ રૂલ્સ હેઠળની વિશિષ્ટ જોગવાઈના પ્રકાશમાં તેની સેવાનો અંત લાવ્યો છે. સર્વિસ રૂલ અન્ય બાબતોની સાથે જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને કાયદાની અદાલત દ્વારા ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે, તો તે વ્યક્તિ નીમણૂક માટે પાત્ર રહેશે નહીં અને સેવામાં ચાલુ રાખી શકાય નહીં અને તેથી, કંપનીએ માંગણીદારની સેવાનો અંત લાવ્યો છે. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે અન્યથા પણ, જે વ્યક્તિ આઈપીસી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવે છે, તે અધિકારના ભાગરૂપે દાવો કરી શકે નહીં કે જ્યાં સુધી તે વ્યક્તિ (કર્મચારી) પાછળથી કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ છૂટે નહીં ત્યાં સુધી તેને સેવામાં ચાલુ રાખવો / રાખવી જોઈએ. કંપનીના વિદ્વાન એડવોકેટે રજૂઆત કરી હતી કે હાલના કેસમાં, માંગણીદાર અપીલમાં સફળ થઈ નથી. વાસ્તવમાં, અપીલ પેન્ડિંગ છે અને તેથી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાદગ્રસ્ત નિર્દેશો સાથે વાદગ્રસ્ત એવોર્ડ આપવામાં ભૂલ કરી છે.

૮. મૂળ માંગણીદાર, એટલે કે હાલના સામાવાળાના વિદ્વાન એડવોકેટ કંપની દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી હકીકતલક્ષી બાબતોનો વિરોધ કરી શક્યા ન હતા અને કર્યો ન હતો. સેવામાંથી તેની ગેરહાજરી, તેની ધરપકડ, ન્યાયિક અટકાયત, ફોજદારી કેસની શરૂઆત અને સેશન્સ કોર્ટમાં તેનું કમિટમેન્ટ, સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ માં તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદા વિશે, કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે તેની દોષસિદ્ધિ, ૫ વર્ષની સજા કેદની

સજા અને રૂ. ૫,૦૦૦/- નો દંડ, અપીલની પેન્ડન્સી વગેરે વિશેની હકીકત સામાવાળાના વિદ્વાન એડવોકેટ (મૂળ માંગણીદાર) દ્વારા વિવાદિત નથી. મૂળ માંગણીદારના વિદ્વાન એડવોકેટે, જોકે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૦૫૪/૨૦૦૭ માં તારીખ ૧૨.૧૨.૨૦૦૮ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે સદર નિર્ણયના પ્રકાશમાં, વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ એવોર્ડમાં કોઈ ખામી કાઢી શકાય નહીં. મૂળ માંગણીદારના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા મુજબ, હાલની અરજી, તેથી, ફગાવી દેવી જોઈએ.

૯. મેં સામસામેની રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે અને મેં રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી પર પણ વિચાર કર્યો છે.

૧૦. રેકૉર્ડ પરથી અને સામસામેની રજૂઆતોમાંથી કેટલીક અવિવાદિત હકીકતો સામે આવી છે.

૧૦.૧ અવિવાદિત રીતે, અરજદાર તારીખ ૨૪.૨.૨૦૦૮ થી પૂર્વ પરવાનગી અને જાણ વગર (બિનઅધિકૃત ગેરહાજરી / રજા) ફરજ પર ગેરહાજર રહી હતી.

૧૦.૨ અવિવાદિત રીતે, માંગણીદારની ૧૮.૩.૨૦૦૮ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

૧૦.૩ તારીખ ૨૪.૨.૨૦૦૯ ના રોજ, માંગણીદારે તારીખ ૧૪.૫.૨૦૧૦ સુધી એટલે કે લગભગ ૧૫ મહિના સુધી ક્યારેય ફરજ પર રિપોર્ટ કર્યો ન હતો.

૧૦.૪ લગભગ ૧૫ મહિના સુધી તેની સતત ગેરહાજરીના કારણે અને કંપની દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી જાણકારી / નોટિસોનો જવાબ ન મળ્યો હોવાથી / બજવણી થઈ ન હોવાથી, કંપનીને તારીખ ૪/૫.૫.૨૦૧૦ ના રોજ જાહેર નોટિસો જારી કરવાની ફરજ પડી હતી.

૧૦.૫ અવિવાદિત રીતે, માંગણીદારને ફરજ પર રિપોર્ટ કરવા જણાવતી સદર જાહેર નોટિસના પ્રકાશન પછી જ માંગણીદારે, ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૯ પછી પ્રથમ વખત, તારીખ ૧૪.૫.૨૦૧૦ ના રોજ ફરજ પર રિપોર્ટ કર્યો હતો.

૧૦.૬ અવિવાદિત રીતે, આ સમયગાળા દરમિયાન, કંપનીએ બિનઅધિકૃત ગેરહાજરી માટે સામાવાળાને ચાર્જશીટ જારી કરી હતી.

૧૦.૭ એપ્રિલ ૨૦૧૦ માં ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હોવા છતાં, જ્યારે માંગણીદારે ૧૪.૫.૨૦૧૦ ના રોજ (તારીખ ૪.૫.૨૦૧૦ અને ૫.૫.૨૦૧૦ ના રોજ નોટિસો પ્રકાશિત થયા પછી) ફરજ પર રિપોર્ટ કર્યો (લગભગ ૧૫ મહિનાની લાંબી ગેરહાજરી પછી) ત્યારે તેને અવિવાદિત રીતે ફરજ ફરી શરૂ કરવા દેવામાં

આવી હતી.

૧૦.૮ અવિવાદિત રીતે, જ્યારે અરજદારે કંપનીને તેની ગેરહાજરી વિશે તેનું સ્પષ્ટીકરણ આપ્યું, એટલે કે તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ન્યાયિક અટકાયતમાં મોકલવામાં આવી હતી અને તેની સામે કલમ ૩૦૭ અને ૩૫૪ હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા કંપનીને પ્રથમ વખત, ૨૦૧૦ માં સદર વિગતો વિશે ખબર પડી (એટલે કે જ્યારે માંગણીદારે એક્ઝિડેવિટ ફાઇલ કર્યું, જેમાં તેણે સદર વિગતોનો ઉલ્લેખ કર્યો).

૧૦.૯ અવિવાદિત રીતે, સામાવાળાએ કંપનીને ફોજદારી કાર્યવાહીના દસ્તાવેજો (એટલે કે સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯, એફઆઈઆરની નકલ, ચાર્જશીટની નકલ અને/અથવા સદર સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ માં તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદા) પૂરા પાડ્યા ન હતા.

૧૦.૧૦ કંપનીએ નામદાર હાઇકોર્ટની રજિસ્ટ્રીમાંથી સદર રેકૉર્ડ મેળવવો પડ્યો હતો.

૧૦.૧૧ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ચુકાદો મળ્યા પછી, કંપનીએ તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના રોજ હુકમ પસાર કર્યો.

૧૧. આ તબક્કે, લાગુ પડતા સર્વિસ રૂલ્સ (એટલે કે તારીખ ૪.૧૦.૧૯૬૦ નો જનરલ સ્ટેનિંગ ઓર્ડર નં. ૭) ની કલમ ૧૫ હેઠળની જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેવી સંબંધિત છે. જીએસઓ ૭ ની સદર કલમ ૧૫ નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૧૫. જો કોઈ ઉમેદવાર કાયદાની અદાલતમાં દોષિત ઠરે તો તે બોર્ડની સેવામાં નીમણૂક માટે પાત્ર રહેશે નહીં. કાયદાની અદાલતમાં દોષિત ઠરેલ બોર્ડના કર્મચારીની સેવાઓનો અંત લાવવાને પાત્ર છે.”

૧૧.૧ સદર જોગવાઈના પ્રકાશમાં ૪ કંપનીએ તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના રોજ હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૧૨. એ બાબત પણ વિવાદમાં નથી કે ટ્રાયલ (સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯) પૂરી થવા પર, માંગણીદારને કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને તેને રૂ. ૫,૦૦૦/- નો દંડ ફટકારતી વધારાની સજા સાથે ૫ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે.

૧૨.૧ માંગણીદારે ચુકાદા અને દોષસિદ્ધિ સામે ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૩/૨૦૧૦ હોવા અંગે અપીલ દાખલ કરેલ છે. સદર ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૩/૨૦૧૦ નામદાર હાઈકોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે. અપીલ સાથે દાખલ કરાયેલી વિવિધ અરજીમાં, નામદાર હાઈકોર્ટે વચગાળાનો હુકમ પસાર કર્યો હતો. સદર હુકમ નીચે મુજબ વંચાય છે:

“કિમીનલ પરચૂરણ અરજી નં. ૧૬૫૨૦/૨૦૧૩

અરજદાર-અપીલકર્તાના વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી અતુલ વર્મા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અરજદાર એક મહિલા છે અને તેને જમીન પર મુક્ત કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે પરંતુ ખાતા દ્વારા તેની સેવાનો અંત એ કારણસર લાવવામાં આવ્યો છે કે તેની દોષસિદ્ધિ અને સજા પર અપીલ કોર્ટ દ્વારા સ્ટે આપવામાં આવ્યો નથી. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરે છે કે આઈપીસીની કલમ ૩૦૭ માં કોઈ નૈતિક અધઃપતનનો સમાવેશ થતો નથી.

રેકૉર્ડ વાંચ્યો.

એસ.ટી. નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ માં લખનૌના એડિશનલ સેશન્સ જજ (એફટીસી-VIII) દ્વારા નોંધાયેલ તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ની સજાની અમલવારી ફક્ત અપીલકર્તા ઉષા પ્રજાપતિ (એફઆઈઆર મુજબ ઉષાબેન મોતીલાલ પ્રજાપતિ છે) ના સંદર્ભમાં મોકૂફ રાખવામાં આવે છે.

અરજીનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે. હુકમ તારીખ:- ૨૨.૨.૨૦૧૩”

૧૩. સદર હુકમને ધ્યાનમાં લીધા પછી, આ કોર્ટે ૩૧.૮.૨૦૧૬ ના રોજ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવેલ હુકમ પસાર કર્યો:

“૧. અરજદારો તરફે નાણાવટી એન્ડ કંપની વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી વિભોર છાપલોટ અને પ્રવેશ અને વચગાળાની રાહત આપવા પર સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે. એમ. શેઠને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૭ ના રોજ પરત કરી શકાય તેવી રુલ. વિજ્ઞાન એડવોકેટ શ્રી શેઠ સામાવાળા નં. ૧ માટે રુલની બવણી જતી કરે છે.

૩. કેસના રેકૉર્ડ પરથી, કોર્ટને જણાય છે કે સેવામાંથી સામાવાળા નં. ૧ નો ડિસમિસલ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુના માટે દોષસિદ્ધિ પર આધારિત છે અને એવું જણાય છે કે આવા ગુના માટે માત્ર સજાની અમલવારી મોકૂફ રાખવામાં આવી છે અને દોષસિદ્ધિના હુકમ પર સ્ટે આપવામાં આવ્યો નથી કે મોકૂફ રાખવામાં આવ્યો નથી. બાબતની આવી સ્થિતિમાં, લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ પર સ્ટે આપવો જરૂરી છે. કોર્ટે તારીખ ૩૦.૧.૨૦૧૫ ના હુકમથી નોટિસ જારી કરતી વખતે, વચગાળાની રાહત તરીકે લેબર કોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડ પર સ્ટે આપ્યો છે. આવી વચગાળાની રાહત ધ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૭-બી ના પાલનને આધીન, વચગાળાની રાહત તરીકે, અરજીના આખરી નિકાલ સુધી કન્ફર્મ રહેશે અને અમલમાં રહેશે.”

૧૩.૧ સદર હુકમ પરથી, એ બાબત બહાર આવે છે કે આ કોર્ટે એ હકીકત ધ્યાનમાં લીધી છે કે વચગાળાની રાહત દ્વારા માત્ર સજાની અમલવારી મોકૂફ રાખવામાં આવી છે અને દોષસિદ્ધિ મોકૂફ રાખવામાં આવી નથી.

૧૪. આ તબક્કે, એચ. એન. રાવ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત [૨૦૦૦ (૩)

જી.એલ.આર. ૩૫૮] ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેવો સંબંધિત છે.

સદર કેસમાં સંકળાયેલી હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ ચુકાદાના ફકરા નં. ૩ માં કોર્ટ દ્વારા સંક્ષિપ્ત કરવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૩. વર્ષ ૧૯૯૩ માં નડિયાદ એસીબી પોલીસ સ્ટેશનમાં અરજદાર વિરુદ્ધ ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૭, ૧૨, ૧૩ (૧) અને ૧૩ (૨) અને આઈપીસીની કલમ ૧૬૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો નોંધાયો હતો. અરજદાર પર સ્પેશિયલ કેસ નં. ૭/૧૯૯૪ માં કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, નડિયાદે તેમના તારીખ ૫ મી મે, ૧૯૯૮ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા અરજદારને આઈપીસીની કલમ ૧૬૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને તેમને ૧ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૧,૦૦૦/- ના દંડની સજા ફટકારી હતી. અરજદારને ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તેમને બે વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૨,૦૦૦/- ના દંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. નારાજ થઈને, અરજદારે ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૯/૧૯૯૮ દાખલ કરી છે જે આ કોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે. અપીલ પર, અરજદારને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. તેમની દોષસિદ્ધિને અનુલક્ષીને, અરજદારને તારીખ ૧૩ મી ઓક્ટોબર, ૧૯૯૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા સેવામાંથી ડિસમિસ કરવામાં આવ્યા છે જેને તારીખ ૨૯ મી નવેમ્બર,

૧૯૯૯ ના રોજ રિવિઝનમાં કન્ફર્મ કરવામાં આવ્યો છે; ઉપર જણાવ્યા મુજબ.”

૧૫. હકીકતો નોંધ્યા પછી, સદર નિર્ણયમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું કે:

“૬. એ બાબત વિવાદિત નથી કે વાદગ્રસ્ત હુકમ કરતા પહેલા અરજદારને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી ન હતી. પ્રશ્ન એ છે કે શું અરજદારને આવી તક આપવી જરૂરી હતી. આ કોર્ટે [એટલે કે, મેં પોતે] રામબદન આર. શુક્લા અને અન્યના કેસમાં [ઉપર મુજબ], યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. તુલસી રામ પટેલ [એ.આઇ.આર. (૧૯૮૫) એસ.સી. ૧૪૧૬] ના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા અને ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ [ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ] રૂલ્સ, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૧૦ (૪) [તારીખ ૧૬ મી એપ્રિલ, ૧૯૮૬ ના રોજ સુધાર્યા મુજબ] પર વિચારણા કરીને એવો વ્યુ લીધો છે કે કસૂરવારને દરખાસ્ત કરવામાં આવેલી પેનલ્ટી પર રજૂઆત કરવાની કે સુનાવણીની તક મેળવવાનો કોઈ હક નથી. તેથી, કસૂરવારને દરખાસ્ત કરાયેલી પેનલ્ટી સામે કારણ દર્શાવવાની અથવા સુનાવણીની તક આપ્યા વિના કરવામાં આવેલ પેનલ્ટીનો હુકમ તે કારણસર દૂષિત થશે નહીં. સદર નિર્ણય આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચ [કોરમ કે. શ્રીધરન, સીજે અને એ.આર. દવે, જે.] દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫/૧૯૯૭ માં તારીખ ૪ થી મે, ૧૯૯૮ ના રોજ કન્ફર્મ કરવામાં આવ્યો છે. શ્રી સુપૈયાએ શંકાભાઈ નગીનભાઈ પટેલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત [તારીખ ૨૩ મી જુલાઈ, ૧૯૯૮ ના રોજ નિર્ણીત સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૨૩૪૯/૧૯૯૮] [અરજીનું એનેક્સર-૭] ની બાબતમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ

[કોરમ: શ્રી જસ્ટિસ એન.એન. માથુર] ના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે.

૭. સદર ચુકાદામાં, હકીકતોના સમાન સમૂહમાં, વિદ્વાન જજે, કિરિટકુમાર ડી. વ્યાસ વિ. સ્ટેટ અને અન્ય [૨૩ (૨) જી.એલ.આર. ૭૯] ના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખીને, કસૂરવાર અરજદારને સેવામાંથી દૂર કરવાના હુકમને ૨૬ અને સેટ-અસાઈડ કર્યો હતો અને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે, 'અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી નવો હુકમ પસાર કરવા માટે સામાવાળા માટે ખુલ્લું રહેશે.' રામબદનની બાબતમાં [ઉપર મુજબ] મારા દ્વારા ચર્ચા કર્યા મુજબ, ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ [ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ] રૂલ્સ, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૧૦ (જ) માં ૧૬ મી એપ્રિલ, ૧૯૮૬ ના સુધારા પછી, ફોજદારી આરોપ પર ફોજદારી અદાલત દ્વારા તેની દોષસિદ્ધિને અનુલક્ષીને શિક્ષા કરાયેલ કસૂરવાર સરકારી કર્મચારીને કોઈ સુનાવણી આપવાની જરૂર નથી. ના તો રામબદનની બાબતમાં [ઉપર મુજબ] ઉપરોક્ત ચુકાદો કે ના તો સુધારેલો નિયમ ૧૦ (જ) શંકાભાઈની બાબતમાં [ઉપર મુજબ] વિદ્વાન જજના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યો હતો. કોર્ટને રામબદનની બાબતમાં [ઉપર મુજબ] ચુકાદા પર કે ડિવિઝન બેંચ દ્વારા અપીલમાં કરવામાં આવેલા હુકમ પર કે ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ રૂલ્સના સુધારેલા નિયમ ૧૦ (જ) પર વિચાર કરવાનો કોઈ પ્રસંગ મળ્યો ન હતો. તેથી, સદર ચુકાદો પર ઈનક્વિરિયમ છે અને લાગુ પડશે નહીં.

૮. શ્રી સુપ્રેમાએ રજૂઆત કરી છે કે ભારતના સંવિધાનનો અનુચ્છેદ ૩૨૦ રાજ્ય

સરકાર હેઠળ સિવિલ ક્ષમતામાં સેવા આપતી વ્યક્તિને અસર કરતી તમામ શિસ્તવિષયક બાબતો પર, અન્ય બાબતોની સાથે, રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવાની રાજ્ય સરકાર પર ફરજ પાડે છે. ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા યોગ્ય પસંદગી પછી અરજદારની સીધી ભરતી કરાયેલ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નીમણૂક કરવામાં આવી હતી, તેથી, જાહેર સેવા આયોગ સાથે પૂર્વ સલાહ-મશવરા વગર તેમની સેવાનો અંત લાવી શકાયો ન હોત. સદર રજૂઆતના જવાબમાં, શ્રી હસુરકરે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૨૦ (૩) ના પરંતુક પર આધાર રાખ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે સદર પરંતુક રાજ્યના રાજ્યપાલને એવા વિનિયમો બનાવવાની સત્તા આપે છે જેમાં સામાન્ય રીતે અથવા કેસના કોઈપણ ચોક્કસ વર્ગમાં અથવા કોઈપણ ચોક્કસ પરિસ્થિતિઓમાં રાજ્યના કામકાજ સંબંધિત અન્ય સેવાઓ અને જગ્યાઓ અંગે જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવી જરૂરી રહેશે નહીં તે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે રાજ્યના રાજ્યપાલને આપવામાં આવેલી ઉપર સંદર્ભિત સત્તાઓને અનુલક્ષીને, રાજ્યપાલે 'ગુજરાત પબ્લિક સર્વિસ કમિશન [એક્ઝેમ્પ્શન ફ્રોમ કન્સલ્ટેશન] રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૬૦' તરીકે ઓળખાતા વિનિયમો બનાવ્યા છે. તેમાંથી વિનિયમ ૨૨ સરકારને તે તમામ સેવાઓ અને જગ્યાઓના સંબંધમાં જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવામાંથી મુક્તિ આપે છે જેના પર નીમણૂકો સરકારના તાબા હેઠળના સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે, સિવાય કે તેની હેઠળ દર્શાવેલ જગ્યાઓ. કલમ (એચ), જે તારીખ ૨૧ મી

જાન્યુઆરી, ૧૯૮૦ ની સરકારી અધિસૂચના દ્વારા ઉમેરવામાં આવી છે, તે 'પોલીસ ખાતાના પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ; જ્યાં સુધી આ જગ્યાઓ બઢતીથી ભરવામાં આવતી નથી' નો સંદર્ભ આપે છે. તારીખ ૨૮ મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૭ ની સરકારી અધિસૂચના હેઠળ જારી કરાયેલ ગુજરાત પબ્લિક સર્વિસ કમિશન [એક્ઝેમ્પ્શન ફોમ કન્સલ્ટેશન] (એમેન્ડમેન્ટ) રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૯૭ દ્વારા, ઉપર સંદર્ભિત કલમ (એચ) ૨૬ કરવામાં આવી છે. આથી, જોકે ભારતના સંવિધાનનો અનુચ્છેદ ૩૨૦ સરકાર હેઠળ સિવિલ ક્ષમતામાં સેવા આપતી વ્યક્તિને અસર કરતી શિસ્તવિષયક બાબતોના સંબંધમાં રાજ્ય સરકાર પર રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવાની ફરજ પાડે છે, છતાં રાજ્ય સરકારને સદર વિનિયમોમાં નિર્દિષ્ટ જગ્યાઓ અને સેવાઓ અંગે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૨૦ (૩) ના પરંતુક દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી સત્તાઓ હેઠળ રાજ્યપાલ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા વિનિયમો હેઠળ તેમ કરવાથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે.

૯. વિનિયમ ૨૨ રાજ્ય સરકારને તે તમામ સેવાઓ અને જગ્યાઓના સંબંધમાં જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવામાંથી મુક્તિ આપે છે જેના પર નીમણૂકો સરકારના તાબા હેઠળના સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે. પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ પર નીમણૂક ડાયરેક્ટર જનરલ અને ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને આમ, પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ સંબંધિત સલાહ-મશવરામાંથી વિનિયમ ૨૨ હેઠળ મુક્તિ આપવામાં

આવી છે. જો કે, તારીખ ૨૧ મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૦ ની સરકારી અધિસૂચના દ્વારા કલમ (એચ) ઉમેરીને, પોલીસ ખાતાના પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરો કે જેઓ બઢતી દ્વારા નીમાયા ન હતા તેમના સંબંધમાં વિનિયમ ૨૨ માં અપવાદ કરવામાં આવ્યો હતો. એ બાબત વિવાદિત નથી કે અરજદારની સીધી ભરતી દ્વારા પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર નીમણૂક કરવામાં આવી હતી. જો કલમ (એચ) અમલમાં હોત, તો અરજદારના કેસમાં પણ, જાહેર સેવા આયોગ સાથે સલાહ-મશવરો જરૂરી બન્યો હોત. જો કે, અહીં ઉપર સંદર્ભિત ૧૯૯૭ ના સુધારા પછી, સદર કલમ (એચ) રદ કરવામાં આવી છે. પરિણામી અસર એ આવવી જોઈએ કે ૨૮ મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૭ થી, રાજ્ય સરકારને પોલીસ ખાતામાં પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ અંગે – પછી તે બઢતીથી ભરાય કે સીધી ભરતીથી કે અન્ય કોઈપણ રીતે ભરાય – ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ સાથેની સલાહમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. અવિવાદિત રીતે, અરજદારને ૨૮ મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૭ પછી સેવામાંથી ડિસમિસ કરવામાં આવ્યા છે, અને પ્રવર્તમાન વિનિયમોને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર વિરૂદ્ધ શિસ્તવિષયક પગલાં અંગે જાહેર સેવા આયોગ સાથે કોઈ સલાહ-મશવરાની જરૂર ન હતી. તેથી, જાહેર સેવા આયોગ સાથેના સલાહ-મશવરાના અભાવે શિક્ષાનો હુકમ દૂષિત થઈ શકે નહીં. શ્રી સુપૈયા દ્વારા જેનો આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે એમ.આર. શેખના કેસમાં [ઉપર મુજબ] ચુકાદો વિચારાધીન મુદ્દા પર સત્તાધિકારી હોવાનું કહી શકાય નહીં. સદર બાબતમાં, વિદ્વાન જજ બોમ્બે સિવિલ સર્વિસ રૂલ્સના નિયમ ૧૮૯

એ હેઠળ નિવૃત્તિ પછી કસૂરવાર સરકારી કર્મચારી પર ફટકારવામાં આવેલી શિક્ષા પર વિચાર કરી રહ્યા હતા. સદર નિયમ ૧૮૯ એ વિશિષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરે છે કે પેન્શન અટકાવવાની અથવા પાછી ખેંચવાની અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ અટકાવવાની શિક્ષા નિવૃત્ત સરકારી કર્મચારી પર ફટકારી શકાય છે, શરતે કે, અન્ય બાબતોની સાથે, આખરી હુકમો પસાર કરતા પહેલા ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવામાં આવશે. અરજદાર પર ફટકારાયેલી શિક્ષા નિયમ ૧૮૯-એ હેઠળ ન હોવાથી, સદર નિયમના પરંતુક હેઠળ જીપીએસસી સાથે સલાહ-મશવરાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થશે નહીં. હાલના કેસની હકીકતો પર, જેમ કે મેં ઠરાવ્યું છે કે પ્રવર્તમાન ગુજરાત પબ્લિક સર્વિસ કમિશન {એક્ઝેમ્પ્શન ફ્રોમ કન્સલ્ટેશન} રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૬૦ ને ધ્યાનમાં રાખીને, આયોગ સાથે કોઈ સલાહ-મશવરો જરૂરી ન હતો, શ્રી સુપૈયા દ્વારા આધાર રખાયેલ ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ [ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ] રૂલ્સ, ૧૯૭૧ હેઠળ જારી કરાયેલ સૂચના નં. ૨.૧૩ ની કોઈ લાગુ પડવાપાત્રતા રહેશે નહીં.

૧૦. એ દલીલ કે શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારીએ દોષસિદ્ધિ સામેની અપીલ પરના નિર્ણયની રાહ જોવી જરૂરી છે અને જ્યાં સુધી આવી અપીલનો નિર્ણય ન આવે ત્યાં સુધી કસૂરવારને સસ્પેન્શન હેઠળ રાખવો જોઈએ અને જીવન નિર્વાહ ભથ્થું ચૂકવવું જોઈએ તે પણ ગેરસમજભરી છે અને તેને ફગાવી દેવી જરૂરી છે.

૧૧. આ સંબંધમાં રિન્યુઅલ: ચંદ્રભાન પર રાખવામાં આવેલ આધાર સંપૂર્ણપણે

ગેરસમજભર્યો છે. સદર બાબતમાં, નામદાર કોર્ટ નિયમ ૧૫૧ (i), (ii) (b) અને તેના બીજા પરંતુકની માન્યતા પર વિચાર કરી રહી હતી. વિચારાધીન નિયમે તે સરકારી કર્મચારીને દર મહિને રૂ. ૧ ના દરે જીવન નિર્વાહ ભથ્થું આપવાની જોગવાઈ કરી હતી જે સક્ષમ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરેલ હોય અને કેદની સજા ફટકારેલ હોય અને દોષસિદ્ધિ અને સજા સામે જેની અપીલ પેન્ડિંગ હોય. કોર્ટે ઠરાવ્યું કે,

'..જો તેની સામે શરૂ કરાયેલી ખાતાકીય તપાસ અથવા ફોજદારી ટ્રાયલ પેન્ડિંગ હોય ત્યારે સસ્પેન્શન હેઠળનો સિવિલ કર્મચારી સામાન્ય દરે જીવન નિર્વાહ ભથ્થા માટે હકદાર હોય જે સિવિલ કર્મચારી અને તેના પરિવારના નિભાવ માટે જરૂરી ન્યૂનતમ જરૂરિયાત છે, તો તેણે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેની દોષસિદ્ધિ સામે દાખલ કરેલી તેની અપીલ પેન્ડિંગ હોય ત્યારે પણ નિઃશંકપણે તે મેળવવું જોઈએ, અને તેની દોષસિદ્ધિ સામેની તેની અપીલની વિચારણા પેન્ડિંગ હોય ત્યારે સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થું મેળવવાનો તેનો હક તે જામીન પર મુક્ત થાય છે કે કેમ અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરેથી જેલમાં મોકલવામાં આવતો નથી તેના ચાન્સ પર આધારિત હોવો જોઈએ નહીં. તેની અપીલની વિચારણા પેન્ડિંગ હોય ત્યારે તેની દોષસિદ્ધિ પર તેને જેલમાં મોકલવામાં આવે કે જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે, તેના પરિવારને જીવન નિર્વાહ ભથ્થા તરીકે ન્યૂનતમ જરૂરિયાત જરૂરી છે. બીજા પરંતુકમાં દર મહિને રૂ. ૧ ની નજીવી રકમના દરે જોગવાઈ કરાયેલું જીવન નિર્વાહ ભથ્થું ભ્રામક અને અર્થહીન છે.' કોર્ટે વધુમાં

ઠરાવ્યું કે, '..સસ્પેન્શન હેઠળના સિવિલ કર્મચારીની દોષસિદ્ધિ સામે દાખલ કરાયેલી અપીલ પેન્ડિંગ હોય ત્યારે સામાન્ય દરે જીવન નિર્વાહ ભથ્થાની ચૂકવણી એ એક એવું પગલું છે જે અપીલના હકને ફળદાયી બનાવે છે, અને તેથી, તે ફરજિયાત છે. ફોજદારી કેસમાં સસ્પેન્શન હેઠળના સિવિલ કર્મચારીની દોષસિદ્ધિ પર તેની દોષસિદ્ધિ સામે દાખલ કરેલી અપીલ પેન્ડિંગ હોય ત્યારે સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થાને દર મહિને રૂ. ૧ ની નજીવી રકમ સુધી ઘટાડવું, પછી સિવિલ કર્મચારી જામીન પર હોય કે તેની અપીલની વિચારણા પેન્ડિંગ હોય ત્યારે દોષસિદ્ધિ પર જેલમાં મોકલવામાં આવ્યો હોય, એ એક એવી કાર્યવાહી છે જે અપીલના હકને નિષ્ફળ બનાવે છે અને પરિણામે અયોગ્ય અને અસંવિધાનિક છે. જેમ સસ્પેન્શન હેઠળના સિવિલ કર્મચારી માટે કે જેની પાસે જીવન નિર્વાહના અન્ય કોઈ સાધનો નથી, સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થા વગર ટ્રાયલ કોર્ટમાં પોતાનો અસરકારક બચાવ કરવો અશક્ય બની જશે. આમ, કોર્ટ એ હકીકત પ્રત્યે જાગૃત હતી કે સસ્પેન્શન હેઠળ હોય ત્યારે, કસૂરવાર સરકારી કર્મચારીએ અન્ય કોઈ રોજગાર કરવાનો હોતો નથી અને તેના નિભાવ માટે તેને ઓછામાં ઓછું સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થું ચૂકવવું જરૂરી હોવું જોઈએ. જો કે, સદર ચુકાદાનો એવો અર્થ કરી શકાય નહીં કે ફોજદારી આરોપસર દોષિત ઠરેલા કસૂરવાર સરકારી કર્મચારીને દોષસિદ્ધિ છતાં સેવામાં ચાલુ રાખવો અને તેની દોષસિદ્ધિ અને સજાના હુકમ સામેની તેની અપીલનો નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી તેને સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થું ચૂકવવાનું ચાલુ રાખવું સરકાર માટે ફરજિયાત

છે. તે માત્ર રાજ્ય સરકાર પર કસૂરવાર સરકારી કર્મચારીને કે જેને તેની દોષસિદ્ધિ છતાં સેવામાં ચાલુ રાખવામાં આવ્યો છે અને સસ્પેન્શન હેઠળ રાખવામાં આવ્યો છે તેને દર મહિને રૂ. ૧ ના નજુવા જીવન નિર્વાહ ભથ્થાને બદલે સામાન્ય જીવન નિર્વાહ ભથ્થું ચૂકવવાનું ચાલુ રાખવાની ફરજ પાડે છે.' "

૧૫.૧ સદર નિર્ણય પરથી એ નોંધવામાં આવે છે કે આ કોર્ટે, આર.આર. શુક્લા એન્ડ અનધર વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ ઓફ પોલીસ એન્ડ અનધર [૧૯૭ (૧) જી.એલ.આર. ૩૫૨] ના કેસમાં એવો વ્યુ લીધો છે કે કસૂરવારને ફટકારવા માટે દરખાસ્ત કરાયેલી પેનલ્ટી પર સુનાવણી માટે રજૂઆત કરવાની તક મેળવવાનો કોઈ હક નથી.

૧૬. આ તબક્કે, એ યાદ કરવું જરૂરી છે કે અરજદાર, અવિવાદિત રીતે, તારીખ ૨૪.૨.૨૦૦૯ થી ફરજ પર ગેરહાજર રહી હતી અને માંગણીદારને તેની ફરજ ફરી શરૂ કરવા જણાવતી કેટલીક નોટિસો/યાદપત્રો જારી કર્યા પછી, કંપનીએ (જ્યારે માંગણીદારે જાણ કર્યા પછી પણ ફરજ ફરી શરૂ કરી ન હતી) તારીખ ૪/૫.૫.૨૦૧૦ ના રોજ જાહેર નોટિસ જારી કરવી પડી હતી. સદર વચગાળાના ૧૫ મહિના દરમિયાન, માંગણીદારે ફરજ પર રિપોર્ટ કર્યો ન હતો. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, કંપનીએ તારીખ ૮.૪.૨૦૧૦ ની ચાર્જશીટ જારી કરી હતી.

૧૭. માંગણીદારની ગેરહાજરીના કારણે (કારણ કે તે ન્યાયિક અટકાયતમાં

હતી) તપાસ ચલાવી શકાઈ ન હતી.

૧૭.૧ જ્યારે માંગણીદારે તારીખ ૧૪.૫.૨૦૧૦ ના રોજ ફરજ પર રિપોર્ટ કર્યો, ત્યારે કંપનીએ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદા દ્વારા થયેલી દોષસિદ્ધિથી અજાણ હોવાના કારણે માંગણીદારને ફરજ ફરી શરૂ કરવા દીધી.

૧૭.૨ જૂન ૨૦૧૦ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ માંગણીદારે તેના સ્પષ્ટીકરણમાં તેની ગેરહાજરીના કારણો જાહેર કર્યા પછી જ કંપનીને માંગણીદારની દોષસિદ્ધિ વિશે ખબર પડી.

૧૮. જીએસઓ ૭ ની કલમ ૧૫ હેઠળની જોગવાઈ, જે હાલના કેસમાં લાગુ પડે છે, તે સ્પષ્ટ છે અને કોઈ શંકાને સ્થાન આપતી નથી.

૧૮.૧ સદર જોગવાઈ અન્ય બાબતોની સાથે નિર્દિષ્ટ કરે છે કે જે કર્મચારી કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરે છે, તેની સેવાનો અંત લાવવાને પાત્ર રહેશે.

૧૮.૨ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે માંગણીદાર એટલે કે હાલના સામાવાળા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના ચુકાદાથી દોષિત ઠરેલ છે, માંગણીદાર સેવામાં ચાલુ રહી શકે નહીં. તેની સેવાનો અંત લાવવાને પાત્ર છે.

૧૯. અરજદાર, કેસની આવી હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓના પ્રકાશમાં, ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૩/૨૦૧૦ માં નામદાર હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વચગાળાના હુકમ પર આધાર રાખવા માંગે છે. સદર હુકમ દ્વારા, સજાની અમલવારી મોકૂફ રાખવામાં આવી છે.

૧૯.૧ માંગણીદારના વિદ્વાન કાઉન્સેલે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૦૪૫/૨૦૦૭ માં તારીખ ૧૨.૧૨.૨૦૦૭ ના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો છે. સદર કેસમાં સંકળાયેલી હકીકતો હુકમના ફક્ત નં. ૪ માં કોર્ટ દ્વારા સંક્ષિપ્ત કરવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:—

“૪. તારીખ ૧૩.૦૮.૧૯૯૯ ના રોજ, વિદ્વાન સેશન્સ ૪૪, વડોદરાએ, સદર કેસમાં, અરજદારને ૨ વર્ષની સાદી કેદની સજાથી દોષિત ઠેરવ્યા હતા. અરજદાર આ બાબતને આ કોર્ટ સમક્ષ લઈ ગયા અને તારીખ ૩૧.૦૮.૧૯૯૯ ના રોજ, ક્રિમીનલ અપીલ નં. ૮૯૫/૯૯ માં, આ કોર્ટે અપીલ એડમિટ કરી અને દોષસિદ્ધિ પર સ્ટે આપ્યો અને અરજદારને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા. એવું જણાય છે કે આ દરમિયાન, ઉપરોક્ત ફોજદારી કેસને અનુલક્ષીને અરજદાર ૪૮ કલાકથી વધુ સમયગાળા માટે જેલમાં રહ્યા હોવાથી, સદર કારણસર તારીખ ૧૫.૦૧.૧૯૯૯ ના રોજ અરજદારને ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હતી જેનો જવાબ અરજદારે તારીખ ૨૨.૦૨.૧૯૯૯ ના રોજ આપ્યો હતો. જો કે, ત્યારબાદ અરજદારે બચાવ નિવેદન રજૂ કર્યું અને તપાસ અધિકારીએ અહેવાલ રજૂ કર્યો, જેના દ્વારા આરોપો સાબિત થયેલા જણાયા. પરંતુ મુખ્ય પાસું એ છે કે, તપાસ

અધિકારીના અહેવાલનો આધાર એ હતો કે અરજદારને આઈપીસીની કલમ ૪૯૮એ, ૩૦૬ અને ૧૧૪ હેઠળ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. તેથી, સજા ફટકારતા પહેલા તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૦૪ ના રોજ કારણ દર્શાવ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારીએ બાબત પર વિચાર કર્યો અને અરજદારને સેવામાંથી ડિસમિસ કર્યા. અરજદારે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ પણ દાખલ કરી હતી અને સદર અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી છે અને આ પરિસ્થિતિઓમાં, હાલની અરજી છે.”

૧૯.૨ કોર્ટ દ્વારા વધુ ચર્ચા સદર નિર્ણયના ફક્ત નં. ૬, ૮ અને ૧૦ માં જોવા મળે છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:—

“૬. એવું જણાય છે કે શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારીનો હુકમ માત્ર ફોજદારી કેસ નં. ૧૪૧/૯૮ માં સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા થયેલી દોષસિદ્ધિ પર આધારિત છે. શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારીના વાદગ્રસ્ત હુકમમાં, તારીખ ૦૫.૦૮.૨૦૦૩ ના સરકારના ઠરાવનો સંદર્ભ છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે દોષસિદ્ધિ સામેની અપીલ પેન્ડિંગ હોય તો પણ શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં આગળની કાર્યવાહી કરી શકાય છે. જો કે, એવું જણાય છે કે ૨૦૦૭ (૧) એસ.સી.સી. ૬૭૩ પર રિપોર્ટ થયેલ રવિકાંત એસ. પાટીલ વિ. સર્વભૌમ એસ. બગાલી ના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલ કાયદાની સ્થિતિ અને ૨૦૦૭ (૨) એસ.સી.સી. ૫૭૪ પર રિપોર્ટ થયેલ નવજોત સિંહ સિદ્ધુ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ

એન્ડ અનધર ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના અન્ય નિર્ણય સાથે વાંચતા તેના પર વિચાર કરવામાં આવ્યો નથી. એ પણ નોંધી શકાય કે સદર નિર્ણયમાં, સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલો વ્યુ એ છે કે દોષસિદ્ધિ પછી, જો અપીલ દાખલ કરવામાં આવે અને દોષસિદ્ધિ મોકૂફ રાખવામાં આવે, તો દોષસિદ્ધિની અસર અમલમાં નથી તેમ કહી શકાય. તેથી, એ કહેવું ખોટું હશે કે જો દોષસિદ્ધિ ફોજદારી કોર્ટ દ્વારા થઈ હોય અને અપીલ પેઝિંગ હોય અને દોષસિદ્ધિ પર સ્ટે આપવામાં આવ્યો હોય, તો શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારી અપીલ પેઝિંગ હોવાની હકીકત અને દોષસિદ્ધિ સામેની સદર અપીલમાં અપીલ કોર્ટ દ્વારા દોષસિદ્ધિ મોકૂફ રાખવા પર ધ્યાન ન આપી શકે. સાથે સાથે સામાવાળા સત્તાધિકારી માટે ફોજદારી ગુનાની ગંભીરતા અંગેની બાબત પર વિચાર કરવાનો રહેશે, જેમાં દોષસિદ્ધિ થઈ હતી, અને શું આવી દોષસિદ્ધિ કે જેની સામે અપીલ પેઝિંગ છે તેને સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા ફરજ બજાવવા સાથે કોઈ સંબંધ છે કે નહીં. જો સંબંધ સીધો ફરજ બજાવવા સાથે હોય, તો તંત્રના વ્યાપક હિતને ધ્યાનમાં રાખીને, શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારી આવી વ્યક્તિને ફરજના વાસ્તવિક પાલનથી દૂર રાખવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે, પરંતુ આવી પરિસ્થિતિઓમાં, દોષસિદ્ધિ પહેલાં પ્રવર્તતી સ્થિતિ જાળવી રાખી શકાય છે, જેમ કે સરપેન્શન અથવા અન્યથા. જો કે, જે કેસોમાં જે ગુનામાં દોષસિદ્ધિ થઈ છે અને જેની અપીલ પેઝિંગ છે તેની ગંભીરતાને સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા ફરજના વાસ્તવિક પાલન સાથે કોઈ સીધો સંબંધ નથી, તો સત્તાધિકારી અલગ વ્યુ લઈ શકે છે. વધુમાં,

દોષસિદ્ધિ પહેલાંની સ્થિતિ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે તો પણ, તે જીવન નિર્વાહ ભથ્થાની રકમ પર પણ આધારિત હોઈ શકે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જો જીવન નિર્વાહ ભથ્થું પૂરા પગારની સમકક્ષ ચૂકવણી જેવું હોય, અને જેમાં દોષસિદ્ધિ થઈ છે તે ગુનાની ગંભીરતાને વાસ્તવિક ફરજ બજાવવા સાથે કોઈ સીધો સંબંધ ન હોય, તો સત્તાધિકારી કર્મચારીને વાસ્તવિક રીતે ફરજ બજાવવા દેવાનો અને કોઈ કામ લીધા વિના જીવન નિર્વાહ ભથ્થાના રૂપમાં પગાર આપવાને બદલે પૂરો પગાર ચૂકવવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે. આવી પરિસ્થિતિઓ અને અન્ય સંબંધિત પરિસ્થિતિઓ, જે સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે સંબંધિત હોઈ શકે છે, તંત્રના વ્યાપક હિતને ધ્યાનમાં રાખીને તપાસવાની રહેશે અને સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા યોગ્ય નિર્ણય લેવાનો રહેશે. આ તબક્કે ૨૬.૧૧.૨૦૦૭ ના રોજ નિર્ણીત એસસીએ નં. ૧૨૬૮૨/૨૦૦૬ અને અન્યમાં કાનજીભાઈ ગોદડભાઈ ચૌધરી વિ. ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને ૨ ના કેસમાં આ કોર્ટના કેટલાક અવલોકનો ઉદ્ઘૂત કરવા ફાયદાકારક બની શકે છે. સદર કેસ અનિયમિતતા અને ઉચાપતના ગુનાઓ માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા થયેલી દોષસિદ્ધિનો હતો, અને અપીલ કોર્ટે અપીલ મંજૂર કરી અને દોષસિદ્ધિ સેટ અસાઈડ કરી હતી. તે તબક્કે અરજદારે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા દોષસિદ્ધિ સેટ અસાઈડ કરવાના કારણે સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે આ કોર્ટનો આશરો લીધો હતો. જો કે, તે કેસમાં, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી સાથે સાથે હાથ ધરવામાં આવી હતી, અને આરોપો સાબિત થયા હતા, પરંતુ શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી

શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારી દ્વારા પૂર્ણ કરવામાં આવી ન હતી. સદર નિર્ણયમાં આ કોર્ટે ફકરા ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨ અને ૧૩ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

'''

૯. હવે એ બાબત સારી રીતે પ્રસ્થાપિત થઈ ગઈ છે કે સરકારી કર્મચારી દ્વારા ફરજ બજાવવા સંબંધિત કોઈપણ ગુનાના સંબંધમાં ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે તો પણ, ખાતા માટે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી શરૂ કરવાનું ખુદ્દું છે અને હાલના કેસમાં તે હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું. એ પણ સારી રીતે પ્રસ્થાપિત છે કે જો ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૭૧ (જે હવે પછી "સદર નિયમો" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના નિયમ ૫ (૨) ની જરૂરિયાત ફોજદારી ગુનાના સંબંધમાં આવા સરકારી કર્મચારીની ધરપકડના કારણે સંતોષાય છે અને તે પોલીસ અટકાયતમાં હોય, તો તેને સેવામાંથી સસ્પેન્ડ કરી શકાય છે. એ પણ સારી રીતે પ્રસ્થાપિત છે કે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં આરોપોની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને, સક્ષમ સત્તાધિકારી વિચારાધીન તપાસ પેન્ડિંગ હોય અથવા તપાસ પેન્ડિંગ હોય ત્યારે સંબંધિત કર્મચારીને સસ્પેન્ડ કરવા માટે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૧૦. હાલના કેસમાં, અરજદારને તારીખ ૨.૫.૧૯૯૪ ના હુકમ સાથે વાંચતા તારીખ ૯.૯.૧૯૯૪ ના હુકમથી સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકવામાં આવ્યા હતા, વિચારાધીન શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીના કારણે નહીં, પરંતુ તેમની ધરપકડ

અને તેઓ પોલીસ અટકાયતમાં હોવાના કારણે. એ સાચું છે કે ફોજદારી કોર્ટ સમક્ષ ફોજદારી કાર્યવાહી પેનિંગ હોય ત્યારે, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી પણ શરૂ કરવામાં આવે છે એટલે કે; તેમને ચાર્જશીટ આપવામાં આવી છે; તપાસ અધિકારીની નીમણૂક કરવામાં આવી છે; અને તપાસ અધિકારી દ્વારા કાર્યવાહી ચલાવવામાં આવી છે; અને તપાસ અધિકારીએ તેમનો અહેવાલ રજૂ કર્યો છે, જેમાં અરજદાર સામેના આરોપો સાબિત થયા છે અને શિસ્તવિષયક સત્તાધિકારી તપાસ અધિકારીના વ્યુ સાથે વધુ સંમત થયા છે અને જવાબ માગ્યો છે. પરંતુ આવી શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં ડિસમિસલનો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો અને ડિસમિસલનો તારીખ ૧૮.૩.૨૦૦૪ નો હુકમ ફોજદારી કેસ નં. ૧૩/૨૦૦૨ માં ફોજદારી કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ દોષસિદ્ધિના તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૦૩ ના હુકમ પર આધારિત હતો. સદર દોષસિદ્ધિનો હુકમ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા સેટ અસાઈડ કરવામાં આવ્યો છે અને, તેથી, ડિસમિસલના હુકમનો આધાર સેશન્સ કોર્ટના હુકમ મુજબ અસ્તિત્વમાં નથી, એ શરતે કે નિર્દોષ છુટકારા સામેની અપીલ રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે અને અપીલ એડમિટ કરવામાં આવી છે. જ્યાં કાં તો ફોજદારી કોર્ટે સરકારી કર્મચારીને નિર્દોષ છોડી મુક્યા હોય અથવા અપીલ એડમિટ થઈ હોય અને સંબંધિત કર્મચારી વિરુદ્ધ વોરંટ જારી કરવામાં આવ્યું હોય તે સામાન્ય પરિસ્થિતિઓમાં સંબંધિત કર્મચારી માટે સેવામાં પુનઃસ્થાપના માગવા માટે વાજબી કારણ હોઈ શકે છે, જો ડિસમિસલનો હુકમ માત્ર દોષસિદ્ધિના હુકમ પર આધારિત હોય. જો

કે, આવો સિદ્ધાંત સાઈન ક્વા નોન (અનિવાર્ય શરત) નથી. તે હકીકતોથી હકીકતો અને ફોજદારી કેસની ગંભીરતા અનુસાર બદલાઈ શકે છે, જેનો સામનો આવો કર્મચારી કરી રહ્યો છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો ફોજદારી કેસમાં આરોપોની ગંભીરતા એટલી ગંભીર હોય અને સંબંધિત કર્મચારી દ્વારા ફરજ બજાવવા સાથે સીધો સંબંધ ધરાવતી હોય, તો સત્તાધિકારી આવા કર્મચારીને તેની મૂળ જગ્યાએ ફરજ બજાવવા ન દેવાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી શકે છે, પરંતુ આવી પરિસ્થિતિઓમાં, ડિસમિસલનો હુકમ રદ કરવો જરૂરી રહેશે અને સંબંધિત કર્મચારીને સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકી શકાશે. જો કે, જો સંબંધિત કર્મચારી વિરુદ્ધના ફોજદારી કેસમાં આરોપો એટલા ગંભીર ન હોય, જેને ફરજ બજાવવા સાથે સીધો સંબંધ હોય, તો સક્ષમ સત્તાધિકારી સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરીને કર્મચારીને ફરજ બજાવવા દેવાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી શકે છે. જો કે, એવો નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય નહીં કે ફોજદારી કાર્યવાહીનો અંત આવ્યો છે, એવા કેસમાં જ્યાં નિર્દોષ છુટકારા સામેની અપીલ કોર્ટ દ્વારા એડમિટ કરવામાં આવી હોય અને આવી ફોજદારી અપીલમાં વોરંટ જારી કરવામાં આવ્યું હોય.”

'''

૧૯.૩ સદર નિર્ણય વાંચતા, એ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે હાલના કેસમાં સંકળાયેલી હકીકતો અને ઉદ્ઘૂત નિર્ણયમાં સંકળાયેલી હકીકતો ભૌતિક રીતે અલગ છે.

૧૯.૪ સદર કેસમાં, આરોપી / કસૂરવાર કર્મચારીને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ છોડી મુકવામાં આવ્યા હતા અને તે રાજ્ય હતું જેણે નિર્દોષ છુટકારાના ચુકાદા સામે અપીલ દાખલ કરી હતી. આવી હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિમાં હતું, જે હાલના કેસની હકીકતોથી ભૌતિક રીતે અને નોંધપાત્ર રીતે અલગ છે એટલા માટે કે અહીં અરજદાર સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરેલ છે, કે ઉપર ટાકેલા અવલોકનો તારીખ ૧૨.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમમાં કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા છે.

૧૯.૫ હાલના કેસમાં, માંગણીદાર દોષિત ઠરેલ હોવાથી, સદર નિર્ણયની હાલના કેસમાં કોઈ લાગુ પડવાપાત્રતા નથી અને સદર નિર્ણય અરજદારને કોઈ સહાય પૂરી પાડતો નથી.

૨૦. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ ઉપર જણાવેલ વચગાળાના હુકમ પર આધાર રાખશે. આ કોર્ટનો એવો વ્યુ છે કે માત્ર સજાની અમલવારી મોકૂફ રાખવામાં આવી હોવાના કારણે, અરજદાર પુનઃસ્થાપના માટે હકદાર બનતી નથી, ખાસ કરીને લાગુ પડતા નિયમોની કલમ ૧૫ હેઠળની વિશિષ્ટ જોગવાઈના પ્રકાશમાં.

૨૧. અરજદારની સેવાનો અંત તારીખ ૩૧.૩.૨૦૧૧ ના હુકમથી એવા અનુમાન પર લાવવામાં આવ્યો હતો કે અરજદારને ગંભીર ગુના માટે એટલે કે ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે તારીખ ૨૨.૧.૨૦૧૦ ના

ચુકાદાથી દોષિત ઠેરવવામાં આવી હતી અને તેને રૂ. ૫,૦૦૦/- ના દંડ સાથે પાંચ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે.

૨૨. એ સાચું છે કે દોષસિદ્ધિના ચુકાદા સામે, માંગણીદારે અપીલ દાખલ કરી છે અને અપીલ નામદાર હાઇકોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે. એ પણ સાચું છે કે નામદાર હાઇકોર્ટે ઉપર ટાંકેલો વચગાળાનો હુકમ પસાર કર્યો છે, જો કે, લાગુ પડતા નિયમો હેઠળની સ્પષ્ટ જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા નિર્ણય અને નિર્દેશ વ્યાજબી નથી અને ટકવાપાત્ર નથી અને વિદ્વાન લેબર કોર્ટ રેફરન્સ મંજૂર કરવામાં વ્યાજબી નથી. વિદ્વાન લેબર કોર્ટે એ હકીકતને અવગણીને કે અરજદારની સેવાનો અંત દોષસિદ્ધિ પર કરવામાં આવ્યો હતો અને સદર દોષસિદ્ધિ હજુ સેટ અસાઈડ થઈ નથી, સામાવાળાને માંગણીદારને તેની મૂળ જગ્યા પર અને સેવાની નિરંતરતા સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે અને વિદ્વાન લેબર કોર્ટે ૫૦% પાછલો પગાર પણ આપ્યો છે. પરિસ્થિતિઓ હેઠળ, વિદ્વાન લેબર કોર્ટ, કોઈપણ સંજોગોમાં, સેવાની નિરંતરતા અને પાછલો પગાર આપી શકી ન હોત.

૨૨.૧ વાસ્તવમાં, કેસની હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓમાં, માંગણીદારને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ પણ વ્યાજબી નથી. વિદ્વાન લેબર કોર્ટ માટે યોગ્ય કાર્યવાહી અપીલની પેન્ડન્સી સુધી રેફરન્સની કાર્યવાહી જીવંત / પેન્ડિંગ રાખવાની હોત. જો અપીલની કાર્યવાહી પૂરી થવા પર, માંગણીદાર નિર્દોષ છૂટે છે

અને આવી મુકિત છતાં, કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા યોગ્ય હુકમ પસાર કરી શકાય છે.

૨૩. બીજી બાજુ, જો અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે અને દોષસિદ્ધિ કન્ફર્મ થઈ જાય છે, તો માત્ર હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વચગાળાના હુકમના આધારે વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ એવોર્ડ રદબાતલ થઈ જશે.

૨૪. પરિસ્થિતિઓ હેઠળ, આવો હુકમ વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરી શકાયો ન હોત. તેથી, સદર હુકમ રદ અને સેટ અસાઈડ થવાને પાત્ર છે.

૨૫. પૂર્વગામી ચર્ચાના પ્રકાશમાં અને ઉપર જણાવેલ કારણોસર, નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરવામાં આવે છે:

(એ) રેફરન્સ નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ માં વિદ્વાન લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ નો એવોર્ડ રદ અને સેટ અસાઈડ કરવામાં આવે છે.

(બી) સદર રેફરન્સ કેસ વિદ્વાન લેબર કોર્ટને રિમાન્ડ કરવામાં આવે છે.

(સી) વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા દોષસિદ્ધિના ચુકાદા સામે હાલના

સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કિમીનલ અપીલ નં. ૪૩/૨૦૧૦ માં નિર્ણય ન આવે ત્યાં સુધી વિદ્વાન લેબર કોર્ટ સદર રેફરન્સ કેસની કાર્યવાહી મુલતવી રાખવી (સાઈન-ડાઈ).

(ડી) જો નામદાર હાઈકોર્ટ કિમીનલ અપીલ મંજૂર કરે છે અને જો દોષસિદ્ધિ સેટ અસાઈડ કરવામાં આવે છે, તો વિદ્વાન લેબર કોર્ટ આગળની કાર્યવાહી / સુનાવણી માટે રેફરન્સ કેસ નં. ૧૦૧/૨૦૧૧ હાથ ધરી શકે છે અને કોર્ટ પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરના સંબંધિત પાસાઓ અને સામગ્રી પર વિચાર કર્યા પછી યોગ્ય હુકમો પસાર કરી શકે છે.

(ઈ) જો, બીજી બાજુ, અપીલ નં. ૪૩/૨૦૧૦ ફગાવી દેવામાં આવે છે અને સેશન્સ કેસ નં. ૬૬૯/૨૦૦૯ માં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ ચુકાદો કન્ફર્મ થાય છે, તો વિદ્વાન લેબર કોર્ટ અપીલ ફગાવી દેવાના પ્રકાશમાં રેફરન્સ કેસમાં યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા માટે બંધાયેલ રહેશે.

ઉપરોક્ત અવલોકન અને સ્પષ્ટતાઓ સાથે, હાલની અરજી અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. રુલ ઉપરોક્ત હદ સુધી એબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

એસ.ડી./-

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર)

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.